



وزارت آموزش و پرورش
توانا بود هر که دانا بود

فارسی

نوم دبستان

۱۳۵۲



وزارت آموزش و پرورش

توانا بود هر که دانا بود



فارسی

سوم دبستان

۱۳۵۴

سازمان کتابهای درسی ایران

همراه این کتاب، کتاب راهنمایی برای تدریس آن چاپ و به تمام مدارس فرستاده شده است. آموزگاران با توجه به راهنماییهایی که در آن کتاب شده، کتاب حاضر را تدریس خواهند کرد.

این کتاب غیر قابل فروش است

استفاده کننده از این کتاب فقط پنج ریال برای کمک به امور خیریه با بیسوانی می پردازد.

www.KetabFarsi.com

در سال ۱۳۲۶ به فرمان شاهنشاه آریامهر، سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی تشکیل یافت و اساسنامه آن به اجرا گذارده شد. طبق بند «ب» از سومین ماده این اساسنامه کمک به فرهنگ و مساعدت به دانش آموزان و دانشجویان مستعد کشور از جمله هدفهای سازمان بشمار آمد.

برای اینکه بتوان به فرهنگ کشور کمکی مهم و مؤثر معمول داشت، به پیروی از علاقه و توجه شاهنشاه آریامهر به تعمیم تعلیمات ابتدایی و باسواد شدن مردم و به ابتکار والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی نیابت ریاست عالییه سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی، چنین تصمیم گرفته شد که این سازمان کتابهای دوره ابتدایی را در نظام نوین آموزش و پرورش بطریقی مرغوب و مطلوب چاپ کند و در دسترس دانش آموزان سراسر کشور قرار دهد. این تصمیم پس از مذاکره با وزارت آموزش و پرورش همه ساله به مرحله اجرا درآمد که در نتیجه تاکنون ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ جلد کتاب درسی از این قبیل چاپ و انتشار یافته است و اینک برای سال تحصیلی جاری نیز، همه کتب پنج ساله ابتدایی و روش تدریسهای مربوط که از طرف آن وزارت تألیف و تهیه شده، به وسیله سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی طبع و برای توزیع در دبستانهای سراسر کشور به اختیار وزارت آموزش و پرورش گذارده شده است. بدین طریق به امر مبارک شاهنشاه آریامهر در راه خدمت به فرهنگ کشور قدمی بسیار بزرگ برداشته شده که تاکنون نظیر نداشته است و مسلماً تأثیر شگفت آن از نظر ارباب بصیرت پوشیده نخواهد بود. سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی طی چند سالی که از ایجاد آن می گذرد تأسیساتی در کشور بوجود آورده و اقداماتی معمول داشته است که مهمترین آنها فهرستوار ذکر می شود:

- ۱- تأسیس ۲۵۵ درمانگاه در روستاهای دور افتاده و نیازمند سراسر کشور که درمان و داروی رایگان در دسترس بیماران می گذارند.
- ۲- نوسازی شهر دزفول و برانداختن کانون بیماری تراخم از این شهر.
- ۳- تهیه طرح تأسیس ۷۵۰ پاسگاه بهداشتی در روستاهای حوزه فعالیت درمانگاهها که با درمانگاههای موجود، تعداد واحدهای درمانی و بهداشتی روستایی سازمان جمعاً از هزار واحد منجاوز خواهد شد. در حال حاضر تعدادی از این پاسگاهها ایجاد شده و بقیه تدریجاً تأسیس خواهد شد.
- ۴- تأسیس مرکز پزشکی رضا پهلوی در تجریش با بخشهای بیمارستانی و درمانگاهی کامل برای تربیت پزشکان و متخصصین رشته های مختلف پزشکی و همچنین ایجاد و اداره بیمارستانهای بزرگ فرح پهلوی در رامسر و نکونی در قم.
- ۵- تأسیس تعدادی بیمارستان کوچکتر در نقاط مختلف کشور.
- ۶- تأسیس ۲۵۵ مرکز تنظیم خانواده و ۱۴۰ اندرزگاه در روستاهای مختلف سراسر کشور.
- ۷- تأسیس کارخانه بزرگ و مجهز داروسازی داروپخش به منظور تولید و توزیع انواع داروهای مرغوب با قیمت مناسب در داخل کشور.
- ۸- تأسیس مرکز تحقیقات و مطالعات علمی دارویی و شیمی دارویی به منظور تحقیق و تتبع در این رشته ها و ساختن داروهای جدید بدون اتکا به خارج.
- ۹- تأسیس مرکز آموزش فنی و حرفه ای رضا پهلوی در تهران و آموزشگاههای حرفه ای رضا پهلوی در اصفهان و عزیزالله قوامی در شیراز به منظور تعلیم و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز صنایع کشور و شروع به اجرای برنامه ایجاد شش آموزشگاه حرفه ای دیگر در مراکز استانهای خراسان، کرمان، خوزستان، آذربایجان، کرمانشاه، فارس.
- ۱۰- تأسیس مرکز آموزش فنی شیراز به منظور تربیت تکنسین عالی.

- ۱۱- تأسیس آموزشگاه عالی پرستاری اشرف پهلوی در تهران که اولین مدرسه پرستاری نوین در ایران است، و همچنین آموزشگاههای بهیاری فرح پهلوی در رامسر و رضا پهلوی در تجریش به منظور تعلیم و تربیت پرستاران و بهیاران کارآموده.
- ۱۲- تأسیس دانشکده علوم تندرستی به منظور تعلیم و تربیت کادرهای بهداشتی و درمانی مورد نیاز شبکه تندرستی کشور در رده‌های بالا با توجه به نظام جدید تندرستی کشور.
- ۱۳- تنظیم و اجرای برنامه تربیت بهورزان جهت تصدی امور بهداشتی و انجام اقدامات درمانی اولیه در پاسگاههای بهداشتی روستاها و مناطق عشایرنشین.
- ۱۴- ایجاد مؤسسه تولید و پخش پوشاک به منظور تهیه و توزیع لباسهای مناسب و ارزان برای کارگران و کشاورزان سراسر کشور.
- ۱۵- تنظیم و اجرای نخستین طرح حمایت از خانواده‌های بی سرپرست که مرحله اول آن در سی شهر برای تعداد زیادی از اینگونه خانواده‌ها به موقع اجرا درآمده و در مراحل بعدی با استفاده از همه امکانات و کمکهای داوطلبانه مردم نیکوکار در سطح کشور گسترش خواهد یافت.
- ۱۶- ایجاد چاپخانه عظیم بیست و پنجم شهریور که از لحاظ تأسیسات و تجهیزات چاپ و صحافی در خاورمیانه بی نظیر است و کتابهای ابتدایی نیز در آنجا طبع می‌شود.
- ۱۷- همکاری با وزارت بهداشتی در ریشه‌کنی مالاریا و مبارزه با بیماریهای واگیر به وسیله مایه کوبی عمومی بر ضد این بیماریها و درمان مبتلایان در سطح کشور.
- ۱۸- تأسیس و تجهیز بخش جراحی سوانح و حوادث بیمارستان سینا با ۱۵۰ تخت و اهدای آن به دانشکده پزشکی دانشگاه تهران.
- ۱۹- ایجاد دو خوابگاه بزرگ برای دانشجویان شهرستانی در کوی دانشگاه تهران و کمک به ساختمان خوابگاه دختران.
- ۲۰- کمکهای مهم و ارزنده نقدی و دارویی بطور مستمر و غیر مستمر به بسیاری از سازمانها و مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه و آموزشی و تربیتی و همچنین به بیماران و نیازمندان و آسیب‌دیدگان از سوانح و بلایای طبیعی.
- ۲۱- تنظیم و اجرای برنامه جنبش ملی نیکوکاری به منظور شرکت عموم مردم در خدمات اجتماعی و انجام کارهای خیر و نودوستانه.

سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی

بناام خدا

تألیف : لیلی ایمن (آهی)

با همکاری : حسن انوری

نقاشی از:

محمدزمان زمانی - پرویز کلانتری - فرشته پرویزی -
آراپیک باغداساریان - احمد صنعتی - لئونیا تاشچیان -
نورالدین زرین کلک - عزیزالله پایان

تنظیم صفحات:

گیلیارد عرفان

www.KetabFarsi.com

چاپ شرکت افست «سهامی خاص» چاپخانه بیست و پنجم شهریور

حق چاپ محفوظ است.

این کتاب غیر قابل فروش است.
استفاده کننده از این کتاب فقط پنج ریال برای کمک
به امر مبارزه با بیسوادی می پردازد.

آنچه در این کتاب می خوانید:

۷۹	دهقان فداکار	۱	به نام خدا
۸۶	پایتخت ما تهران (۱)	۴	تابستانی که گذشت
۹۱	پایتخت ما تهران (۲)	۸	پاییز
۹۷	دوستان قهرمان	۱۲	مهرگان
۱۰۲	ابوعلی سینا	۱۷	نماینده کلاس سوم
۱۰۸	نوبت گرفتن در صف	۲۰	سرگذشت یک نامه
۱۱۱	افسانه شاهزاده خوشبخت	۲۴	هفته کتاب
۱۱۹	سفری به شیراز (۱)	۲۷	کتابخانه کلاس
۱۲۵	سفری به شیراز (۲)	۳۱	صبح
۱۳۱	درختکاری	۳۵	احترام به پرچم
۱۳۴	نوروز	۳۹	سلام شاهنشاهی
۱۴۰	داستان نویس کودکان جهان	۴۳	پای صحبت مادر بزرگ
۱۴۴	گندم سیاه	۴۹	سپاهی دانش در ده ما
۱۵۰	کسری و دهقان	۵۴	مادر
۱۵۴	فردوسی	۵۸	داستان پرواز (۱)
۱۵۸	کودکی سهراب (۱)	۶۳	داستان پرواز (۲)
۱۶۴	کودکی سهراب (۲)	۶۸	میزار موری که دانه کش است
۱۶۷	کودکی سهراب (۳)	۷۰	چرا خورشید به آرامی بالا می آید
		۷۵	از کجا دانست؟



www.KetabFarsi.com

به نام خدا

ای نام تو بهترین سرآغاز* بی نام تو نامه کی کنم باز
(نقاس)

خداوندا، اکنون که یک سال بزرگتر شده‌ام و بار دیگر به کلاس درس آمده‌ام، از تو می‌خواهم که مرا در پندار* نیک و گفتار نیک و کردار نیک یاری کنی تا بد نیندیشم*، بد نگویم و بد نکنم.

از تو می‌خواهم که مرا در حفظ احترام آموزگار و پدر و مادرم راهنمایی کنی.

از تو می‌خواهم که مرا یاری کنی تا نسبت به دوستانم مهربان باشم

محبت‌هایشان را هیچوقت فراموش نکنم و خطاهایشان را نادیده بگیرم.

من این سال را با نام تو آغاز می‌کنم و یقین دارم که آن را به یاری تو و

کوشش خود با موفقیت* پایان خواهم رساند.



کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه

پندار = فکر، خیال

خطاها = کارهای نادرست

سر آغاز = سرفصل، شروع

کردار = عمل

موفقیت = کامیابی، به مقصود رسیدن

نیندیشم = فکر نکنم

پرسش:

- ۱ - چرا ما هر کاری را با نام خدا شروع می‌کنیم؟
- ۲ - چرا ما باید فکر بد نکنیم؟
- ۳ - اگر کردار ما خوب نباشد چه می‌شود؟
- ۴ - اگر گفتار ما خوب نباشد چه می‌شود؟
- ۵ - آیا برای موفق شدن در کاری کافی است که آن کار را با نام خدا شروع کنیم؟

تکلیف شب اول:

– از روی شعرِ درس یک بار و از روی هر یک از این کلمه‌ها پنج بار بنویسید:

حاضر – حفظ – احترام – راهنمایی – آغاز
خطا – یقین – کوشش – موفقیت .

تکلیف شب دوم:

– جواب این سؤال‌ها را بنویسید:

- ۱ – چه کارهای خوبی در تابستان انجام داده‌اید؟
- ۲ – برای اینکه امسال موفق بشوید چه کارهایی باید بکنید؟
- ۳ – در زنگ تفریح حسن هنگام بازی به منوچهر تنه زد. منوچهر به زمین افتاد. حسن او را بلند کرد و معذرت خواست. به نظر شما منوچهر چه باید بکند؟
- ۴ – چگونه می‌توانید به آموزگار خود کمک کنید؟
- ۵ – چه کمکی در خانه به پدر و مادر خود می‌کنید؟

تابستانی که گذشت

آخرین جمعه شهریور ماه بود. بچه‌ها در زیر سایه درختان باغ دور هم جمع شده بودند و حرف می‌زدند. هر یک از آنان تعریف می‌کرد که تابستان را چگونه گذرانده است و چه دیده و چه شنیده است. رضا گفت: ما به ده علی آباد رفته بودیم و به من خیلی خوش گذشت. چیزهایی در آنجا دیدم که هرگز در شهر نمی‌شود دید. خلاصه هم فال بود و هم تماشا، هم تفریح کردم و هم خیلی چیزها یاد گرفتم.

دوستانش با اصرار از او خواستند که از چیزهایی که در ده دیده بود برایشان تعریف کند. رضا گفت: بچه‌ها، پیش از هر چیز این را باید بدانید که تابستان برای مردم ده فصل کار و کوشش است. در این فصل است که محصول بدست می‌آید. روستائیان در باغها به چیدن میوه و در جالیزها به جمع آوری خیار و کدو و لوبیا و سبزیهای مختلف می‌پردازند. نمی‌دانید چقدر این منظره‌ها زیباست! در ده زنان و کودکان پاپای مردان کار می‌کنند. همه می‌کوشند تا حاصل زحمتشان زودتر و بهتر به شهر برسد و بفروش برود. من همه جا به دنبال پسر صاحبخانه‌مان

محمد می‌رفتم و کمک می‌کردم . تا امسال من هرگز اینقدر هندوانه در یک جا ندیده بودم . وقتی که هندوانه‌ها را چیدند و در یک جا جمع کردند تپه سبز قشنگی بوجود آمد. حیف که نمی‌شد از آن بالا رفت!

اما بچه‌ها! خرمن ده از چیزهای دیگر آن دیدنی‌تر است! مخصوصاً وقتی که با خرمن کوب بر روی خوشه‌های گندم می‌چرخند تا آنها را خرد کنند. من بیشتر روزها عصر که می‌شد برای سوار شدن بر خرمن کوب به صحرا می‌رفتم ولی در این وقت بچه‌های ده با من نبودند. راستی بچه‌ها، تابستان در علی آباد کلاسه‌های دبستان تعطیل نبود! بچه‌ها صبحها به پدر و مادرشان کمک می‌کردند و بعد از ظهرها به کلاسی که سپاهی دانش^۱ برایشان ساخته بود می‌رفتند و درس می‌خواندند. محمد می‌گفت که شبها همین سپاهی دانش به بعضی از پدر و مادرهایی که می‌خواهند با سواد شوند درس می‌دهد . . .

در این موقع صدای مادر رضا شنیده شد که می‌گفت: « بچه‌ها، زود دستهایتان را بشویید که ناهار سرد می‌شود. » با شنیدن این خبر بچه‌ها بسرعت دستها را شستند و به طرف اتاق دویدند.

کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه

به جمع آوری می‌پردازند = به جمع آوری مشغول می‌شوند

جالیز = جایی که در آن سبزی و تره‌بار می‌کارند

سپاهی دانش = جوانی که پس از ۱۲ سال درس خواندن به روستاها

می‌رود تا هم خدمت سربازی خود را انجام دهد و هم به

مردم روستا خواندن و نوشتن یاد بدهد

پرسش :

- ۱ - بچه‌ها در کجا دور هم جمع شده بودند؟
- ۲ - بچه‌ها در باره‌ی چه چیز با هم صحبت می‌کردند؟
- ۳ - مقصود رضا از گفتن «هم فال بود و هم تماشا» چه بود؟
- ۴ - خوشه‌های گندم را با چه چیز خرد می‌کنند؟
- ۵ - چه کسی به بچه‌های روستایی درس می‌دهد؟
- ۶ - شبها سپاهی دانش به چه کسانی درس می‌دهد؟
- ۷ - در جالیز چه چیز می‌کارند؟

تکلیف شب اول:

– هر یک از کلمه‌های هم‌خانواده دو گروه زیر را در جمله‌ای بکار ببرید:
حاصل ، محصول ، حاصلخیز – جمع ، جمع آوری ، مجموع .
– از روی هر یک از این کلمه‌ها سه بار بنویسید:

جمعه – خلاصه – تفریح – اصرار – فصل – محصول
منظره – صاحبخانه – حیف – خرد – تعطیل .

تکلیف شب دوم:

– هر یک از جمله‌های زیر را کامل کنید و از روی آن یک بار بنویسید:

- ۱- تابستان برای مردم ده فصل
.....
- ۲- در ده زنان و کودکان پاپای مردان
.....
- ۳- خوشه‌های گندم در زیر چرخهای خرمن کوب
.....
- ۴- دانه‌های گندم را در آرد می‌کنند .
.....
- ۵- رضا گفت : هم چیز یاد گرفتم هم تفریح کردم سفر من هم ...
بود هم
.....
- ۶- در ده زنان و کودکان مردان کار می‌کنند .
.....



پاییز

ماه مهر است. خورشید اکنون زودتر غروب می کند و روزها کوتاه می شود.

گاهی در آسمان آبی لگه های ابر سیاه دیده می شود. باد پاییز ابرها را به این طرف

و آن طرف می برد. گاهی چند قطره باران به روی زمین می چکد.

برگ درختان کم کم رنگ تازه ای بخود می گیرد: بعضی زرد می شود، بعضی

دیگر نارنجی و بعضی قرمز می شود. تغییر رنگ برگها رسیدن پاییز را خبر می دهد.

میوه های پاییزی رسیده و خوشمزه شده است. وقت آن رسیده است که

باغبانان شاخه های سنگین و پُر بار* درختان را سبک کنند و جعبه های خود را از

میوه های پاییزی پُر کنند و به بازار ببرند.

پاییز فصل هُلوی پر آب و سیب سرخ خراسان و خربزه شیرین اصفهان و

انگور زرین شیراز و انار ساوه است. در پاییز گل های زیبایی مانند گل داوودی و

گل مریم فراوان است.

ماه مهر، ماه اول پاییز و هنگام باز شدن دبستان و شروع کار و کوشش است.



پُر بار = پر میوه

زرّین = چیزی که از زر ساخته شده یا به رنگ زر است، انگور زرّین، یعنی انگوری که به رنگ زر است.

پرسش:

- ۱ - روزهای پاییز کوتاهتر است یا روزهای تابستان؟
- ۲ - برگ درختان در پاییز به چه رنگهایی درمی آید؟
- ۳ - برگ درختان در چه فصلی سبز است؟
- ۴ - ماه مهر برای شاگردان مدرسه چه اهمیتی دارد؟
- ۵ - آیا رنگ برگ همه درختها در پاییز زرد می شود؟
- ۶ - شهری که در آن زندگی می کنید به داشتن چه میوه‌ای مشهور است؟

به این نکته توجه کنید:

گوشواره پروین از زر ساخته شده است. گوشواره پروین زرّین است.
در دبستان ما از آهن است. در دبستان ما آهنین است.
دست پرویز بریده شد و خون آمد و لباسش خونین شد.

تکلیف شب اول:

- با هر یک از این کلمه‌ها یک جمله بسازید:

خورشید ، غروب ، قطره ، خوشمزه ، بعضی
فصل ، پاییز ، باغبان ، سبد .

تکلیف شب دوم:

- جواب این سؤالها را بنویسید:

۱- چه چیز آمدن بهار را خبر می‌دهد؟

۲- چه چیز آمدن پاییز را خبر می‌دهد؟

۳- پاییز چندمین فصل سال است؟

۴- ماههای پاییز کدام است؟

- چند میوه پاییزی را نام ببرید و شکل آنها را بکشید.

مهرگان

باز فرخنده مهرگان آمد
از جهان رخت بست شریور
رنجما برد باغبان در باغ
در پی توشه پیروده امروز
پایه صحرا نهاد و بدر افشاند
باز شد تا در دبستانها
به دبستان برای کسب کمال
کامجو رفت و کامران آمد
سخن از علم در میان آمد
کو دک پاکدل، دو ان آمد
جشن ایران باستان آمد
مهر باحسن جاودان آمد
بهره اش گنج بیکران آمد
رفت در دشت و شادمان آمد
کامجو رفت و کامران آمد
سخن از علم در میان آمد
کو دک پاکدل، دو ان آمد

محمود صدیقیان آستانه

کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه

افشانند = پاشید	درپی = به دنبال، برای
باستان = قدیم	رخت بست = رفت
بذر = تخم	شادمان = خوشحال
بهره = سود، فایده	فرخنده = مبارک
بیکران = بی اندازه، بیحد	کامجو = کسی که به دنبال آرزویش
توشه = آذوقه	می‌گردد
جاودان = همیشگی، دائمی	کامران = کسی که به آرزویش رسیده است
حسن = خوبی، زیبایی	کسب کمال = بدست آوردن دانش

پرسش :

- ۱ - در این شعر از کدام جشن باستانی ایرانی سخن به میان آمده است؟
- ۲ - با رفتن چه ماهی ماه مهر می‌آید؟
- ۳ - حُسنِ جاودانِ مهر چیست؟
- ۴ - چرا شاعر می‌گوید که باغبان در مهر ماه به «گنج بیکران» می‌رسد؟
- ۵ - شادمانی کشاورز در مهر ماه برای چیست؟

۶ - امروز جشن مهرگان، گذشته از این که جشن باستانی است، چه اهمیّت دیگری دارد؟

تکلیف شب اوّل:

- زیبایی پاییز در رنگارنگ بودن برگهای درختان است. بنویسید زیبایی بهار و زمستان در چیست؟

- از روی هر یک از این کلمه ها سه بار بنویسید:

حُسن - بهره - توشه - صحرَا - بذر -
سخن - علم - کسب

تکلیف شب دوّم:

- از روی شعر یک بار با دقّت بنویسید و آن را حفظ کنید.

خود را بیازمایید (۱)

الف) جواب این سؤاها را بنویسید:

- ۱ - پندار نیک و گفتار نیک و کردار نیک یعنی چه؟
- ۲ - برای موفق شدن در کاری جز یاری خداوند چه چیز دیگر لازم است؟
- ۳ - دهقانان در کدام فصل بیشتر کار می کنند؟ چرا؟
- ۴ - در جالیز چه چیزهایی می کارند؟
- ۵ - در بعضی روستاهای کشور ما چه کسانی به روستائیان درس می دهند؟
- ۶ - به چه کسی سپاهی دانش می گویند؟

ب) در مقابل هر یک از این کلمه ها یک کلمه هم خانواده با آن بنویسید:

موفق - حاصل - مجتهد - احترام

ج) هر یک از این کلمه ها را در جمله ای بکار برید:

مجتهد ، خطا ، جالیز ، منظره ، کوشش

د) از جمله های زیر کلمه هایی افتاده است. از روی جمله ها یک بار بنویسید و

کلمه های افتاده را سر جای خود بگذارید:

۱ - جشن مهرگان از جشنهای ... ایران است

۲ - باید ... دوستان را فراموش کرد و ... آنان

- را بخاطر سپرد .
- ۳- کاره را باید با نام خدا . . . کرد .
- ۴- دهبقان به امید محصول فراوان در صحرا تخم . . .
- ۵- برگ درختان در پاییز به رنگهای . . . درمی آید .

www.KetabFarsi.com

نماینده کلاس سوّم دبستان ابن سینا

هیچیک از کلاسهای دبستان ابن سینا مُبصر نداشت. شاگردان هر کلاس نمایندگان برای مدت یک ماه انتخاب می کردند تا کارهای لازم کلاس خود را انجام بدهند. این نمایندگان، مسئول حفظ نظم و ترتیب دبستان نیز بودند.

آن روز کلاس سوّم جنب و جوش بیشتری داشت. اوّل ماه بود و شاگردان می بایست نمایندگان جدیدی انتخاب بکنند. آموزگار وارد کلاس شد و پس از این که شاگردان آرام و بی صدا بر جای خود قرار گرفتند، چنین گفت:

خوب بچه ها، امروز بار دیگر شما باید دو نفر از همکلاسهای خود را انتخاب بکنید. بیایید یک بار دیگر ببینیم که نماینده خوب باید دارای چه صفاتی باشد.

سپس پروین را به پای تخته خواند تا نظر شاگردان را بنویسد:

هما گفت: نماینده باید درسخوان باشد.

نسرین گفت: نماینده باید جدی باشد.

زری گفت: نماینده باید عادل باشد.

فرخنده گفت: نماینده باید مرتب و منظم باشد.

یکی از شاگردان از آخر کلاس گفت: نماینده باید کسی باشد که بچه‌های

دیگر دوستش داشته باشند.

پروین گفت: نمایندگی صبر و حوصله می‌خواهد.

آموزگار گفت: بسیار خوب، پس شما خوب می‌دانید که نماینده کلاستان

باید چگونه کسی باشد. اکنون مثل همیشه بر روی یک ورق کوچک کاغذ اسم

دو نفر را که به نظر شما شایسته این کارند بنویسید. بعد رأیها را می‌خوانیم و آن

دو نفری را که بیشتر از دیگران رأی داشتند به نمایندگی کلاس قبول می‌کنیم.

کلمه‌های تازه

رأی = نظر، عقیده

شایسته = مناسب

صفات = صفتها

مسئول = کسی که انجام دادن کاری را بعهده دارد

نمایندگی = نماینده بودن



- ۱- وظیفه نمایندگان کلاسها چه بود؟
- ۲- این نمایندگان برای چه مدتی انتخاب می شدند؟
- ۳- هر کلاس چند نماینده انتخاب می کرد؟
- ۴- آموزگار پروین را چرا به پای تخته خواند؟
- ۵- شاگردان دبستان ابن سینا نمایندگان خود را چگونه انتخاب می کردند؟
- ۶- منظور از «رایها را می خوانیم» چیست؟

تکلیف شب اول:

- درس را بدقت بخوانید و جواب پرسش پنجم را بنویسید.

- از روی هر یک از این کلمه ها و ترکیبها پنج بار بدقت بنویسید:

ابن سینا - مبصر - انتخاب - سؤال - حفظ - نظم و ترتیب

تکلیف شب دوم:

- شاگردان کلاس سوم چه صفاتی برای نماینده خوب ذکر کردند؟

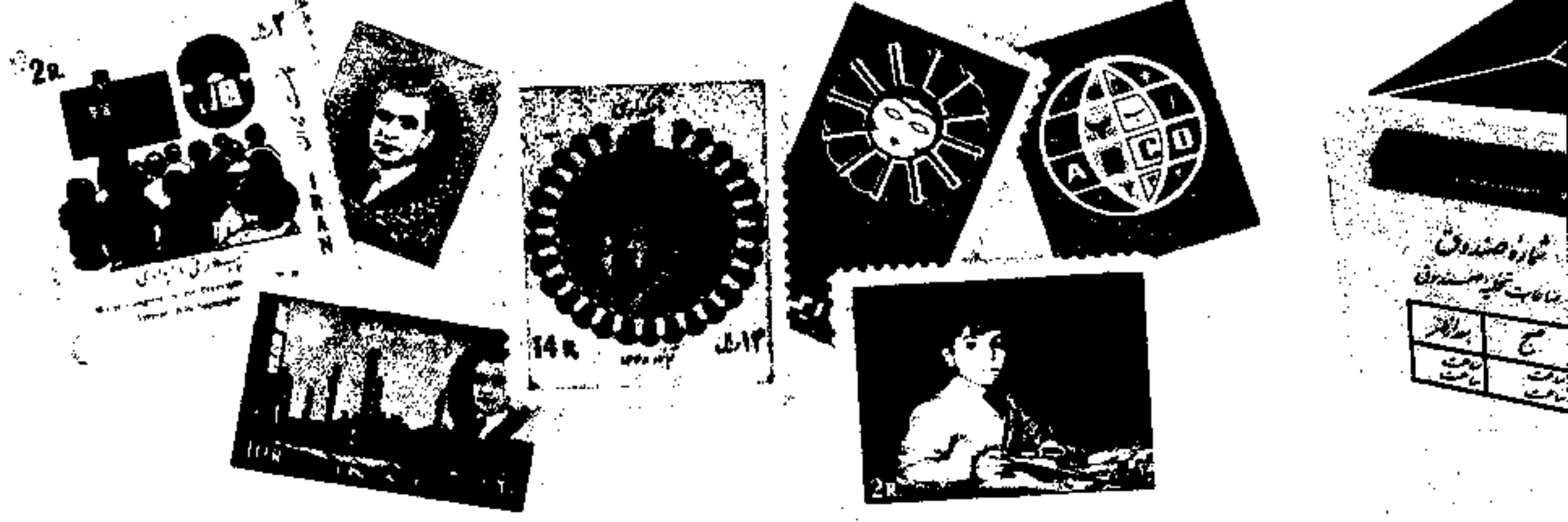
بنویسید که به نظر شما نماینده کلاس چرا باید دارای این صفات باشد؟



سرگذشت یک نامه

من یک ورق کاغذ سفید بودم. بر من چیزی نوشته نشده بود و با کاغذهای سفید دیگر فرقی نداشتم. بهروز مرا برداشت و بر روی من مطالبی برای دوستش ناهید نوشت. حال او را پرسید و به او خبر داد که به مدرسه تازه‌ای رفته است. آنگاه مرا با دقت تا کرد و در پاکت گذاشت. روی پاکت نشانی خود و ناهید را نوشت و تمبری بر گوشه آن چسباند و در صندوق پست انداخت.

مدتی تنها ماندم. پس از آن چندین پاکت دیگر به صندوق انداخته شد. از تنهایی در آمدم. همه ساکت در کنار هم نشستیم. به هم چیزی نمی‌گفتیم و به آسراژ یکدیگر کاری نداشتم.



سر ساعت مأمور پست آمد. همه پاکتها را در کیسه‌ای ریخت و به اداره پست
 برد. در آنجا ما را به دسته‌های مختلف تقسیم کردند و روی تمبر پاکت مهر زدند.
 هر دسته از نامه‌ها به راهی می‌رفتند. راه من و همراهانم بسیار دور بود. ما را در
 هواپیما گذاشتند. پس از مدتی در فرودگاه پایین آمدیم، دوباره ما را به اداره پست
 بردند و بر ما مهر رسید زدند. نامه‌رسان منتظر ما بود. ما را در کیف خود
 گذاشت و براه افتاد. نشانیها را می‌خواند و هر پاکت را به خانه‌ای می‌برد. من دلم
 می‌خواست که زودتر به دست ناهید برسم، او را ببینم و پیغام بهروز را به او برسانم.
 وقتی که نامه‌رسان در خانه ناهید رازد، دخترکی در را باز کرد. نامه‌رسان مرا
 به دست او داد. دخترک از دیدنم بسیار خوشحال شد. دانستم که خود ناهید است.
 ناهید مرا با دقت و اشتیاق خواند و تصمیم گرفت جواب بهروز را زودتر بنویسد.

کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه

اسرار = سرّها، رازها

اشتیاق = شوق و میل بسیار

سرگذشت = شرح حال

پرسش:

- ۱ - این داستان از زبان کیست؟
- ۲ - بهروز بر روی کاغذ چه نوشت؟
- ۳ - پس از نوشتن نامه، بهروز چه کرد؟
- ۴ - چرا به روی پاکت نمبر می‌چسبانند؟
- ۵ - چه کسی نامه‌ها را از صندوق پست بیرون می‌آورد؟
- ۶ - در پستخانه نامه‌ها را چه کردند؟
- ۷ - نامه بهروز چگونه به شهر ناهید رفت؟

به این نکته توجه کنید:

هر دسته از این کلمه‌ها از یک خانواده هستند:

نامه، نامه‌رسان - سرّ، اسرار، سرّی، اسرار آمیز - پست، پُستچی، پُستخانه.

تکلیف شب اول:

– با هر یک از این کلمه‌ها یک جمله بسازید:

نشانی ، تمبر ، صندوق پست ، فرودگاه ، مهر
نام‌رسان ، پستخانه ، نامه .

– از روی هر یک از کلمه‌های هم‌خانواده‌ای که در آخر صفحه قبل

آمده است سه بار بنویسید.

تکلیف شب دوم:

– جواب این سؤالها را بنویسید:

- ۱ – برای اینکه نامه به گیرنده برسد چه باید بکنیم؟
- ۲ – خرج پست چگونه پرداخت می‌شود؟
- ۳ – آیا همه تمبرها یک قیمت دارد؟
- ۴ – چرا در پستخانه نامه‌ها را به دسته‌های مختلف تقسیم می‌کنند؟
- ۵ – چه کسی نامه‌ها را به خانه‌ها می‌رساند؟
- ۶ – اگر نامه‌رسان و پستخانه نبود چه می‌شد؟

هفته کتاب

در اواخر آبان، یک روز صبح که خانم آموزگار به کلاس آمد، ورقه زیبایی را به بالای تخته سیاه کوبید. بچه‌ها دیدند که بر روی آن به خط درشت نوشته شده است: «هفته کتاب».

خانم آموزگار سپس به شاگردان گفت: بچه‌ها، از امروز تا یک هفته در سراسر ایران هفته کتاب است. در این هفته در کتابخانه بزرگ شهر نمایشگاهی از کتابهای گوناگون ترتیب داده‌اند. من سعی می‌کنم حتماً شما را به تماشای آن ببرم. شما هم باید در این هفته اقلایک کتاب تازه بخوانید. اگر به صفحه‌های آخر کتاب فارسی نگاه کنید، صورتی از کتابهایی که با آسانی می‌توانید بخوانید در آنجا می‌بینید. راستی این را هم بدانید که در این هفته بعضی از کتابفروشیها کتابهای خود را ارزانتر می‌فروشند. سعی کنید در این هفته هر چه بیشتر کتاب بخرید. پروین گفت: خانم آموزگار، من دلم می‌خواهد همه این کتابها را داشته باشم ولی مادرم می‌گوید خریدن همه آنها پول زیاد می‌خواهد.

گلی گفت: خواهرم خیلی کتاب می‌خواند ولی همه آنها را نمی‌خرد و از

کتابخانه به امانت می‌گیرد و پس از آنکه خواند پس می‌دهد.

ناگهان آذر گفت: راستی خانم معلم، چرا ما کتابخانه نداریم؟

خانم آموزگار فکری کرد و گفت: سؤال بسیار بجایی است، من فردا به شما

خواهم گفت که چگونه می‌توانیم به کمک هم برای کلاس خودمان کتابخانه

کوچکی درست کنیم.

کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه

اواخر آبان = روزهای آخر آبان

ترتیب داده‌اند = درست کرده‌اند، مرتب کرده‌اند

گوناگون = مختلف

نمایشگاه = محلی که چیزی را در آن به نمایش می‌گذارند

پرسش:

- ۱ - هفته کتاب در ایران در چه ماهی برگزار می‌شود؟
- ۲ - خانم آموزگار می‌خواست شاگردان را به تماشای چه ببرد؟
- ۳ - چرا در هفته کتاب بعضی از کتابفروشیها کتابهای خود را ارزان می‌فروشند؟